Diploma Programme
Programme du diplôme
Programa del Diploma

Tigrinya A: literature – Standard level – Paper 1
Tigrigna A: littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Tigriña A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N’ouvrez pas cette épreuve avant d’y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d’un seul des passages. Les deux questions d’orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d’examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

2217 – 0667

© International Baccalaureate Organization 2017

International Baccalaureate
Baccalauréat International
Bachillerato Internacional

https://xtremepape.rs/

Blank page
Page vierge
Página en blanco

https://xtremepape.rs/

ካብዞም ዝስዕቡ ሕጥቦ ፅሑፋት ነቲ ሓደ መሪፅካ ትንታነ ሃበሉ። ትንታነኻን መልስኻን ነቶም ክልተ መራሕቲ ሕቶታት መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ።

1.

ልበይን ልብኻን ማዕዶ ማዕዶ
ከመይ ኣቢልና'ሞ ክንቃዶ

እምብዛ ትሕጎስ ብፀገመይ
    እቲ ብኽያተይ ይመስለካ ደርፊ
ተሸካዕልል በቲ ድኹም ጎነይ
    ንምስጋናይ ትወስዶ ከም ፀርፊ
ትፅሊ ትምህለል ንስዕረተይ
    እቲ ዓወተይ ይኾነካ ፀድፊ

እንተ ኣነ ፅቡቕካ እደሊ
ንስኻ ግን ብነገር ትበሊ

ናዓ ሓወይ ይኣክል ምንኻስ
    ንሕሰብ ንመፃኢ ወለዶና
ነገር ተኣሊሙ ነይልበስ
    እንትርፊ ከዕርቕ ንዝባና
ህልኽ ተጋዒቱ ነይኹለስ
    እንትርፊ ከጥሚ ንኽርስና
ፅልኢ ተዘሪኡ ነይሕፈስ
    እንትርፊ ክንከውን መፍቶ ጓና።

ስኒት ድኣ ፍፁም ዘይፈርስ
    መተለሚ መፃኢ ህይወትና
ትብዓት ድኣ ፍፁም ዘይግሃስ
    ካብ ውሉድ ወለዶ ዝፀንሓና
ፍቕሪ ድኣ ፍፁም ዘይሃስስ
    ፀራጊ መንገዲ መሪሕ ፈና
መስዩ ከይፀልመተ ንኽንግስግስ
    ፋጣሪ ሂቡና ልቦና

ኣማኑኤል በላይ፥ *ስኒት*፥ (1988)

(ሀ) እቲ ገጣሚ ዝተፈላለዩ መልእኽቲ ንምሕላፍ ዝተገልገለሎም ስነፅሒፋዊ ባእታታት ኣብነት እናሃብኩም ዘትዩ።

(ለ) ኣብዚ ግጥሚ ዘለዉ ስእላዊ መግለፅታት ብምርኣይ እቲ ገጣሚ ንምንታይ ከምዝተጠቐመሎም ኣብነት ብምሃብ ርእይቶኹም ሃቡ።

https://xtremepape.rs/

2.

እነይ ስላስ ቆራቢት ሰጋዲት ኮይነን ንደቀን እናምሃራ ከዕብያ ጀመራ። ናብርአን ፅጉም ምኽኑ ይርድአን መፍትሒኡ ግን ደቀን ኣምሂረን ቀፂዐን ኣፅብየን ዓበይቲ ሰባት ኮይኖም ክጥውርወን እንተለው ኮይኑ ይርኣየን። ነዞም ስለስተ ደቀን ካብ ዝተፈላለዩ ዝተውሸምወን ሰብኡት ምስ ወለዳ ካሊእ ውላድ ይኣኽለኒ ኢለን ነዚኦም ቀፂዐኻን ኣምሂርካን ምዕባይ ከም ናይ ህይወት ተልእኾአን ገይረን ወሲደንኦ ነይረን።

ዕዳጋ እንትህልው መዓልቲ ጨው ቅመም ወዲቕመም ካብ ዓበይቲ ነጋዶ ገዚአንስ ይኹን ተለቂሐን ወሲደን ኣብ ዕዳጋ ተንኮቦት መሳሊ ዘርጊሐን ሰጢሐንኦ ይውዕላ። ብገንዘብ ዝሸጥኦ ኣብ ጫፉ ብቐጣን ጨርቂ ዝተጣበቐት ንኡሽተይ በዓልቲ መሽቀቕ ከረጢት ናብ ክሳደን ኣእትየን ብውሽጢ ጉሊአን ይገብርኣ እሞ ኣውፂእ እናበላ ናብኣ ኣእትየን ተመሊሰን ናብ ጉሊአን የእትውኣ፤ ብእኽሊ ዘለወጠኦ ዝበለ ድማ በቢዓይነቱ ኣብ ዘተፈላለየ ቅንጥብጣብ ጨርቂ ኣዋህልል ውዒለን ምሽት ንምሽቱ ጠቕሊለን ማዓት ሕዝሎን ሕንጥልጥሎን ኮይነን ንገዝአን ይኣትዋ። ዝተለቀሐኦ ከፊለን ንስሙን መዳወይ ዝኸውን ይረኽባ። ክሳዕ ከምኣ መዓልቲ ዕዳጋ እትመፅእ ኣብዘሎ ሰሙን ሓደ ሓደ ግዜ ሓሚመ ኢለን ተዓፂፈን ይድቅሳ። ካሊእ ግዜ ጡዋ ፈቲለን እናሸጣ ማይ ኣምፂአን እናሸጣ ተወሳኺ እቶት ይኣራርያ።

እነይ ስላስ ገዝአን ይኹን ናብርአን መኻዚኖ ተጋራጫዊ ነገራት፥ ኅንፀታት እዩ። ገዝአን ኣብ ዘበናዊ ፋብሪካ ዝተሰርሐ ቆርቆሮ እዩ። ኣብ ውሽጢ ግን ኣብ ክንዲ ዓራት መደብ ኣብ ክንዲ መንበር መድሐ ኣብ ክንዲ ልቺ ናይ ላምባ ጋዝ ወይ ድማ ፍላይ ሓዊ እዩ ዝርከብ። ንኣሽሓት ዓማውቲ ዝፀንሐ መሳርሒ ገዛ ምስ ብዘበናዊ መንገዲ ዝተሰርሐ ቆርቆሮ ሓቢሮም ይነብሩ።

ማይ ቡምባ ዝብሃል ነገር ዋላ ቀኛዝማሽ ዮሴፍ ነታ ከተማ ምስ ኣሰልጠንዋ እውን ኣይፈልጠኦን። ታዕሪፋ ጓል ታዕሪፋ ዝረኽባላ ዝነበረት ስራሕ ምሕዋር ማይ እኳ ዳኣ ተጫራታይ ረኽባላ። ንባዕለን ዝኸውን ማይ ኣብ ግዝፍ ዝበለ ዕትሮ የቕምጣ። ንኣሻሓት ዓመታት እንተይተቐየረ ብዝፀንሐ ኣገባብ ዝተሰርሐ ዕትሮ መቕድሒኡ ግን ሽክና ወይ ሻሻት ኣይነበረን። ኮካኮላ ዝብል ናይ እንግሊዝኛ ፅሑፍ ዘለዎ ታኒካ እዩ ኔሩ። እታ ታኒካ ዝተሰርሐትሉ ዕላማ እኳ መቕድሒ ማይ ንኽትከውን ኣይነበረን። ብዘበናዊ መንገዲ ዝተሰርሐ መስተ ንክቋፅር እቲ መስተ ምስተሰተየ ድማ ንክድርበይ፤ ሃጥ እንተብለ ድማ እንደገና ተኣኪቡ ብዘበናዊ መንገዲ ተዓራርዩ ከምብሓዱሽ ዘበናዊ መስተ ንኽቋፅር እዩ ነይሩ። ዘበናዊ ናብራ ዝደርበዮ ታኒካ ግን ኣብ እንዳነይ ስላስ ኣትዩ በቲ ሓደ ገፅ ወሰን ወሰን ተቐርዲዱ መቕድሒ ማይ ይኸውን እሞ ንእነይ ስላስ ምስ መበል 20 ክፍለዘበን የተኣሳስረን። እቲ ዝገርም እነይ ስላስ ምስ መበል 20 ክፍለዘበን ዘተኣሳሰረን እቲ ክፍለዘበን እቲ ተጠቒሙ ውዳቕ እዩ ኢሉ ዝደርበዮ ምኽኑ እዩ። ብድርባይ ናይ ዘበናዊ ናብራ ኣቢለን ምስ ዘበናዊ ናብራ ይተኣሳሰራ።

እንትሓማ እንተለዋ ወይ ዳሓን ገንዘብ እንትረኽባ እንተለዋ እኽለን ንእንዳመጥሓን ወሲደን ዘበናዊ ክብሃል በዝከኣል ናውቲ የጥሕና። ገንዘብ ስኢነን በዓልቲ ጥዒና እንትኾና ዝጥቀማላ ነገር ካብ ምኻና ዝተልዓለ ንመጀመርያ ጊዜ ሰብ መዓዝ ክጥቀመላ ከምዝጀመረ ዘይትፍለጥ መጥሐን ናይ ገዝአን ኣላ። ዋላ ገንዘብ ሃሊያተን እውን ዝልንቀጥ ነገር እንትህልው ነዛ ናይ ዘበን እኒ እኒ መጥሓን እየን ዝጥቀማ።

እነይ ስላስ ኣብ ክልተ ግዜታት ኣብ ክለተ መዋእላት ረጊፀን እየን ዝነብራ። እቲ ሓደ እግረን ኣብ መበል 20 ክፍለዘበን እቲ ሓደ እግረን ኣብ ዘበን እኒ እኒ።

ነይረን ነይረን መሕወሲ ሰብ ኢለን ዝገዝኣኣ ጀለብያ ክዳን ኣላተን። ኩሉ መዓልቲ ዝጥቀማላ ብርስሓት ቀላማ ዝቐየረት አረጊት ጀዲድ ቀምሽ ድማ ኣላተን። ዋላ ነታ ሓዳሽ ጀለብየአን እንትኸደና እውን ከይትኣርገኒ ብዝብል እታ ብላይ ጀዲደን ብውሽጢ ገይረን እታ ጀለቢያ ብላዕሊ ይገብርኣ። ንእነይ ስላስ ዘገድሽን ሓድሽ ልስሉስ ጨርቂ ኣብ ዝባነን ምዕራፍ ኣይኮነን። ብውሽጢ ዘሎ ምስ እንግድዐን ዝተጣበቐ ብላይ ሓርፋፍ ኣረጊት ክዳን እናሃለወ እቲ ብደገ ዝርአ ግን ዘበናዊ መልክዐኛ ምኺኑ ሽፈንዎ ይነብር እምበር ኣይትክኦን ኣብ እንዳነይ ስላስ።

https://xtremepape.rs/

ዳሓር ናብራ ቁሩብ ፍኹስ እንዳበለለን ምስ ከደ መስዓሚ በተኸስያን ኢለን ዘእለምኦ ዓለባ ዓድና እውን ነይራተን። ዋላ ካቢቲ ጀለብያ ንላዕሊ ተኸናኺነን ይሕዝኣ። ተገራጮዊ እዩ ገዛ እንዳ እነይ ስላስ። ኣብ ሓደ መዳይ ዘበናዊን ናይ ዘበን እኒ እኒን ሓቢሮም ይነብሩ። እናቐያየራ ይጥቀማሎም። ኣብቲ ሓደ መዳይ እቲ ዘበናዊ ካብቲ ነባር ዘላዕለ ግምትን ክብርን ይህብኦ። እቲ ዝበዝሐ ጥሪትን መነባብሮአን ናይ ዘበን እኒ እኒ እናሃለወ ብዙሕ ግዜ ብደግ ዝርአ ግን ቆርቆሮ ገዝአን ጀለብያ ክዳነን ኮታ እቲ ዘበናዊ ዘበለ ይመስል።

ናብርአን ብጠቕላላ ካብቲ ሸቐጥ ሸቅጥ ውዒለን ዘምፀአኦ እኸሊ ኣይፍለን፥ ሕውስዋስ እዩ። ናይ እነይ ስላስ ጥራሕ ግን ኣይኮነን ናይ ኩላ እምባ ስራዋት ናብራ እዩ። ዋላ እቶም ገዛእቱ እቶም ሰብ ምችው ናብራ እኒ ቀኛዝማሽ ዮሴፍ እንተኾኑ እውን መጠኑ ክፈላለ እንተዘይኮይኑ ኣብ ክልተ መዋእላት ዝነብሩ ምኻኖም ዘየካትዕ እዩ።

እነይ ስላስ ብናብርአን ዝተሓጎሳሉ ብዕድለን ዝረወያሉ እዋን የለን ምባል ምግናን ኣይኮነን። ድኻ ኮይነን የማነ ፀጋም ተፃፊዐን ከርፋሕ ናብራ ይደፍኣ። ብድኽነተን ይጉህያ። ንምንታይ ከምዝደኸያ ግን ብዙሕ ግዜ ሓሲበናሉ እውን ኣይፈልጣን። ከም ቅቡል ዕድለን መፋጥርተን ጌረን እየን ዝወስድኦ። ንሰን ዝገበራ እንተገበራ ከይሓልፈለን ዝገብር ቆሪኑ ዝሓዘን ምድራዊ ሓየሊ ኣሎ ኢለን ኣይኣምናን። ዕድለን ገይሩለን ካብ ድኻታት ተፈጢረን ድኻ ኮይነን፤ እቶም ገዛእቲ ድማ ዕድሎም ኮይኑ ካብ ርሑሳት ተወሊዶም ሃፍታማት ክቡራት ኮይኖም። ድኻ ነይሩ ዝህፍትም ሃፍታም ነይሩ ዝደኪ እንተርእያ እውን ኣጋጣሚ ናይ ዕድል ነገር ገይረን ይርድኦኦ። እቲ ዝዓበየ ትምኒተን ካብቶም ድኻታት ኮይኖም ተፈጢሮም ዕድሎም ገይሩሎም ኣብ መንጎ ንምህፍታም ዝበቕዑ ሓንቲ ንክኾና እዩ። ብናይ ባዕለን ፃዕሪ ሒኸ ኢለን ኣይኮነለንን ደቀን ኣምሂረን ክሓልፈለን ምኻኑ ገሚተን ንደቀን ምምሃር ከም መንገዲ ምህፍታመን መንገዲ ምምሕያሽ ናብረአን ገይረን ብዓብይ ወነ ተረባረባሉ። ይኹን'ምበር፥ ሰለስቲኦም ደቀን ብግፍዒ መማሓደርቲ ዓድን ሹማምንቲን ሓደ ብሓደ ንማእሰርትን ንግፍዕን ከምኡውን ንስደትን ተዳሪጎም ምስዝሪኣ ኣምሪረን ንዕደለን ይወቕሳ ነበራ።

ናብርአን ንምንታይ ክምኡ ከምዝኾነን ንቐፃሊ ዝህልወን መማረፅታት ፈፂመን ኣይርዳኣን። በቲ ሓደ መንገዲ ይፍትና ይኣብየን። የንፀርፅራ በቲ ካሊእ መንገዲ እንደገና ይፍትና። ብኡኡ እውን ይኣብየን የማርራ። ካብ ሓደ ፈተነ ናብ ካሊእ ፈተና ካብ ሓደ ምንፅርፃር ናብ ካሊእ ምንፅርፃር እናተገላበጣ ብዘይፈልጠኦ ዘይቆፃፀርኣ ጉዕዞ ናብራ እናተዳፍኣ ይጓዓዛ። ናይ ውሕጅ ጉዕዞ፡፡ ማንም ዝቆፃፀሮ ዘይብሉ ብናይ ባዕሉ ሕጊ ካብ በሪኽ ናብ ዓሚቕ ይውርወር። ዝገፈጦ ጉንዲ ወዲ ጉንዲ እናጋላበጠ ሒዝዎ ይውንጨፍ። እቲ ጉንዲ ነቲ ናይ ውሕጅ ጉዕዞ ይፍለጦ ኣይፍለጦ ይቆፃፀሮ ኣይቆፃፀሮ ካሊእ ሕቶ እዩ። ብቻ እናተገላበጠ ይኸይድ። ከም እነይ ስላስ። መንፀርፀሪ ኣእምሮ ዘየብሉ እንተዘይኮይኑ ብውሕጅ ዝተጋፍዐ ጉንዲ ካብ ብናብራ ዝጋፍዓ ዘለዋ እነይ ስላስ ኣይፍለን። ኣብ እምባ ሰራዋት ኣብ ኩሉዓለም ከንደይ ብውሕጅ ናብራ ወዲ ሰብ እናተጋፍዐ እንተይፈለጠ እንተይተቐፃፀሮ እናተገላበጠ ዝወርድ'ኮን ይህሉ?

“ኣየይ ሑቐይ ... ኣብራኸየ” እናበላ እንዳተመጣልዓ ካብዛ መደበን ተስኣ። እነስላስ ኩልሻዕ ከምኡ'የን ዝገብራ። ኩነታት ከምዚ እንዳሃለወ እዩ ሓደ ሰንበት ምሸት ማዕፆአን እንደገና ዝተኳሕኹሐ። ብምድግጋም ተኳሕኹሐ። ኣንታ ሎሚስ ግዛዕ እዮም ሓሲቦም። እንታይ እዮም ክወስዱ ደልዮም እንታይ እዩ ተሪፉኒ። ነዛ ሓድጊ ረዳኢ ወደይ ድዮም ከዓ ክምንጥሉኒ ኢለን ይጭነቓ። ከም ልሙድ እኳ መን ኢኻ ኢለን ኣይሓተታን። ኣፅቐጥ ኣበላ። ማዕፆአን ግን ይኹሕኳሕ።

ዮሃላሸት ተስፋይ፥ *ምኹሕኳሕ ዘይፍለየሉ ማዕፆ*፥ (2003)

(ሀ) እቲ ደራሲ ዝተጠቐመሎም ገፀባህርያት ምስቲ ቀንዲ መልእኽቲ እቲ ክፋል ፅሑፍ እናዛመድኩም ዘትዩ።

(ለ) ኣብዚ ክፋል ፅሑፍ ዘለዉ ምስላዊ መግለፅታት (*figure of speech*) ብምርኣይ እቲ ደራሲ ንምንታይ ከምዝተጠቐመሎም ኣብነት ብምሃብ ርእይቶኹም ሃቡ።

https://xtremepape.rs/